

PERPETUUM MOBILE

Институт за развој младих и заједнице

PERPETUUM MOBILE – GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2013

Vizija: Društvo slobodnih i aktivnih.

Vizija: Društvo slobodnih i aktivnih

Misija: Perpetuum mobile - Institut za razvoj mladih i zajednice Banja Luka je nevladina organizacija koja borbom za aktivnu omladinu i građanstvo te širenjem pozitivnih životnih vrijednosti doprinosi kreiranju tolerantnog i pravednog društva, kroz liderstvo, inovaciju, istraživanja, politiku i praksu.

Udruženje građana "Perpetuum mobile – Institut za razvoj mladih i zajednice" je nevladina organizacija, čiji je cilj kreiranje društva gdje su mlađi poštovani, uspješni i imaju mogućnost da razvijaju svoje potencijale. Organizacija postoji osam godina, osnovana je u julu 2006. godine, registrovana je u Osnovnom sudu u Banjoj Luci pod brojem F-1-149/06, sjedište je u Banjoj Luci, a nastala je udruživanjem energije i iskustva ljudi koji su preko sedamnaest godina aktivni u nevladinom sektoru. Rješenjem Ministarstva porodice, omladine i sporta Vlade Republike Srpske organizacija je upisana u registar, prema načinu udruživanja, kao Organizacija za mlađe pod registarskim brojem 6-01-02-02-32/13.

Perpetuum mobile danas djeluje na teritoriji Bosne i Hercegovine ali i šire, i posjeduje kvalifikovano osoblje koje je obavilo preko 4.000 dana treninga kako u BiH tako i u regionu. Takođe, kao organizacija otvorena za saradnju, okuplja veliki broj volontera ali i stručnih saradnika iz domena nauke, politike, ekonomije i brojnih drugih oblasti društva.

19

PROJEKATA RAZVIJENO I APLICIRANO

100

REALIZOVANIH EDUKATIVNIH RADIONICA

973

UČESNIKA/CA NA SEMINARIMA I RADIONICAMA

Strateški pravci organizacije:

1. Borba za aktivno građanstvo
2. Razvoj zdravih životnih stilova mladića i rodne ravnopravnosti
3. Politička edukacija mladih
4. Rasursni centar za izgradnju kapaciteta drugih organizacija
5. Jačanje i standardizovanje omladinskog rada
6. Unutrašnje jačanje organizacije

Ciljevi organizacije:

- Promocija neformalnog obrazovanja
- Istraživanje potreba, stavova i težnji mladih
- Stvaranje preduslova za ostvarivanje identifikovanih potreba
- Razvijanje partnerstva između ciljnih grupa mladih i onih koje rade sa mladima
- Podrška razvoju i implementaciji strateškog omladinskog rada i omladinske politike u RS i BiH
- Održati i razviti kvalitet omladinskog rada
- Promocija omladinskog rada i omladinskih inicijativa
- Promocija omladinskog rada kroz povezivanje sa međunarodnim subjektima koji rade na sličnoj problematiki u cilju promocije civilnog društva
- Promocija koristi od omladinskog rada
- Promocija evropskih vrijednosti i podrška u procesu evropskih integracija

Realizovani programi u 2013. godini

1. Mladići kao saveznici u prevenciji nasilja i konflikata na Zapadnom Balkanu
2. Političko obrazovanje mladih
3. Studijsko putovanje u Njemačku - za omladinske lidere iz BiH
4. KORA – Druga konferencija omladinskog rada u Republici Srpskoj
5. Peer Leader International Network
6. Perpetuum u svijetu
7. Međunarodna saradnja
8. Standardizacija rada omladinskih centara u BiH
9. ISO 9001:2008 u NVO
10. Saopštenja i reagovanja
11. Ulična akcija u zajednici
12. Kampovi
13. Mreže
14. Konferencije
15. Resursni centar
16. Izdanja...

Projekti i programi podržani od:

- Care International/Ministarstvo inostranih poslova Norveške
- SDC/DEZA
- TPO Fondacija
- Doprinos korisnika programa
- Rotary Club Wolfratshausen Isartal
- Rotary Club Banja Luka
- Institut za razvoj mladih KULT BiH
- Ministarstvo porodice, omladine i sporta u Vladi Republike Srpske
- UNWOMEN
- Sarajevski otvoreni centar
- OPA

Vladi Republike Srpske

- Narodna skupština Republike Srpske
- Gender centar Vlade Republike Srpske
- Institut za razvoj mladih KULT BiH, Sarajevo
- OSCE/OEBS
- Omladinski savjet Vlasenica
- Omladinski savjet Srebrenica
- ANEA Gračanica
- KULT, Gradačac
- Omladinski centar Laktaši
- Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
- Rotary Club Wolfratshausen - Isartal, Njemačka
- Rotary Club Banja Luka
- Peer Leader International, Njemačka
- UNWOMEN
- Kancelarija za mlade Krupanj, Srbija
- Kancelarija za mlade Loznica, Srbija
- Udruga "IKS", Petrinja, Hrvatska
- Omladinski centar "La Vida", Wolfratshausen, Njemačka
- UG "Dobri Medo", Banja Luka
- Koalicija nevladinih organizacija Re:akcija
- British Council, Sarajevo

Partneri:

- Elektrotehnička škola "Nikola Tesla" u Banjoj Luci
- Asocijacija XY, Sarajevo
- Altruist, Mostar
- Snaga mladih Mostar
- Status M, Zagreb, Hrvatska
- Centar E8, Beograd, Srbija
- SMART kolektiv iz Beograda, Srbija
- Sinregija, Kosovska Mitrovica, Srbija
- PEN, Priština, Srbija
- Ministarstvo vanjskih poslova Belgije/ Valonija i „BIJ“
- Ministarstvo porodice, omladine i sporta u Vladi Republike Srpske
- Ministarstvo prosvjete i kulture u

Poštovani/a, “Broj sedam”

Temelj stvaranja broja 7 je učenje i mudrost i u svim područjima ljudskog djelovanja ima najveće značenje.

Sedam je vrlina; sedam je duhovnih sklonosti; sedam je grčkih mudraca: sedam je i muzičkih nota; sedam je dugih boja; sedam je bregova Rima; sedam je duhovnih čula. Broj sedam je kontemplacija i čista osjećajnost, otmenost i plemenitost. Nema negativnosti u vezi sa brojem sedam!

Sedam je i godina Perpetuum!

Nije često i uobičajeno da se već sedmu godinu okupljaju mladi koji kroz kontinuiran i strukturisan pristup u edukaciji, stiču nova znanja i vještine. Nije često i uobičajeno da je to organizovano i vođeno od strane nevladinih organizacija, onih sa velikim „N“.

Tokom ove godine susreli smo se sa brojnim izazovima. Okupljanje i selekcija polaznika, odabir tema i predavača, organizovanje predavanja, radionica, posjeta, prakse, pisanja radova, prezentacija, izvještavanja, medijskih nastupa, sastanaka, dopisa, i mnogo toga. U odabiru tema vodili smo se principom različitosti i raznolikosti jer ne dozvoljavamo da naš rad bude temeljen na načelu „ja tebi Vojvodo a ti meni Serdare“!

Zahvaljujemo se svima koji su učestovali i doprinijeli ostvarivanju rezultata!

Posebno se zahvaljujemo mladom timu Perpetuum mobile koji je i ove godine pokazao da i dalje postoji dilema pokretanja ove mašine: u ovom slučaju još je nerazjašnjeno ko koga pokreće, Perpetuum mlade ljude ili mladi ljudi Perpetuum!

**„Smisao, motiv i svrha je
podsticanje društvenog uticaja
vaspitanjem i obrazovanjem
omladine.“**

Ilija Trninić
izvršni direktor

A large, handwritten signature in black ink, appearing to read "Ilija Trninić".

NAŠI SARADNICI O PERPETUUM-U...

John Crownover

Youth and Gender Program Advisor [CARE International - Balkans]

Perpetuum mobile ima važnu ulogu u društvu jer kroz svoj rad aktivno motiviše i edukuje mlade ljude. Radeći sa mladima organizacija kontinuisano zagovara aktivan angažman mladih u svim slojevima društva.

doc. dr Srđan Dušanić, socijalni psiholog

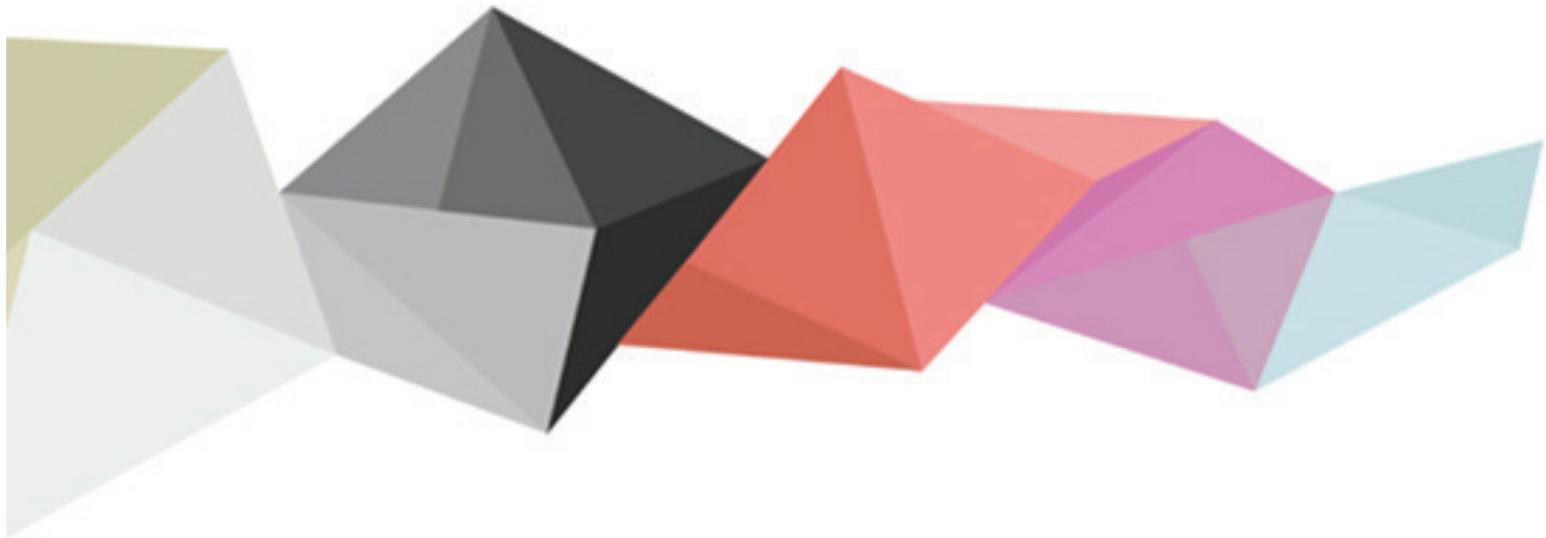
prodekan za naučno - istraživački rad Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci. Imajući u vidu generalno negativnu, prije svega finansijsku klimu za NVO u našem društvu, PM spada valjda u neke mohikance koji uprkos svega opstaju i postoje. Perpetuum mobile donosi svjež vazduh u društvo po pitanju inovativnih ideja i programa iz sfere obrazovanja, istraživanja, kreiranja strategija i politika koji se odnose na mlade, marginalizovane i druge grupe. Pored toga, Perpetuum mobile je primjer za sve organizacije, kako puno obaveza i haosa koje obaveze nose sa sobom, mogu ipak biti realizovane kroz uspješan timski rad, pozitivnu atmosferu u organizaciji i dobre međuljudske odnose.

Dijana Tepšić

portparolka Gender centra - Centar za jednakost i ravnopravnost polova Vlade Republike Srpske

Perpetuum mobile svakodnevno vrijedno svojim radom, aktivnostima i rezultatima doprinosi razvoju i napretku društva. Veoma kvalitetnim, inovativnim i kreativnim pristupom u radu su postali jedni od najprepoznatljivijih i najuspješnijih organizacija u našem društvu. Njihov dugogodišnji rad je doprinijeo pozitivnim promjenama u društvu i proizveo veoma bitne društveno korisne rezultate, koji garantuju održivost i u budućnosti.

IZVJEŠTAJ O RADU

ORGANIZACIJE U SKLADU SA STRATEŠKIM PRAVCIMA IZ DOKUMENTA STRATEŠKI PLAN 2013-2016.

CILJ: Razvoj zdravih životnih stilova mladića i rodne ravnopravnosti

MLADIĆI KAO SAVEZNICI U PREVENCIJI NASILJA I KONFLIKATA NA ZAPADNOM BALKANU

Regionalni projekat "Mladići kao saveznici u prevenciji nasilja i konflikata na Zapadnom Balkanu" je započeo u 2006. godini i usmjeren je na podizanje svijesti javnosti o postojanju nasilja zasnovanog na polu. Paralelno sa informisanjem javnosti i istraživanjem stepena nasilja, provode se edukativni programi za organizacije iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije i Južne srpske pokrajine Kosovo i Metohija (Banja Luka, Mostar, Sarajevo, Zagreb, Beograd, Kosovska Mitrovica i Priština).

Perpetuum mobile je nosilac aktivnosti projekta za banjalučku regiju i Republiku Srpsku. U 2013. godini su održani treninzi i sastanci za ključne članove tima koji su imali za cilj dodatno osposobljavanje za bavljenje pitanjima vršnjačkog nasilja, odnosa između polova, rodnih stereotipa, kao i dva omladinska foruma koja su okupila mladiće četiri zemlje iz regiona koje su partneri u projektu.

Edukativne radionice

Kao i svake godine do sada, tako i 2013. jedan od primarnih ciljeva koje smo morali da ostvarimo bila je edukacija mladih na teme rodnih stereotipa, prevencije nasilja, zdravih stilova života, zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i SPI i HIV/AIDS. Edukativne radionice su održane u 12 gradova Bosne i Hercegovine

(Banja Luka, Gradiška, Srbac, Ljubija, Mrkonjić Grad, Laktaši, Novi Grad, Gradačac, Gračanica, Srebrenica, Vlasenica, Bratunac), u Elektrotehničkoj školi i Gimnaziji (Banja Luka) i velikom broju omladinskih centara širom BiH. Ukupan broj radionica koji su mlađi prošli je 59, a kroz radionice prošlo je 353 učesnika/ca. U ovoj godini Budi Muško Klub se proširio na još gradova i trenutno je u funkciji 12 Budi Muško Klubova (BMK) (Banja

**Projekat se sprovodi od
2006. godine i uključuje
mlade iz više od 50 gradova**

Luka, Gradiška, Srbac, Ljubija, Mrkonjić Grad, Laktaši, Novi Grad, Gradačac, Gračanica, Srebrenica, Vlasenica i Bratunac), a sve sa ciljem promocije zdravih stilova života i nenasilnog ponošanja.

Kreativne VIDEO radionice

Kreativne video radionice za članove Budi Muško Kluba – Banja Luka, na kojima mlađi imaju priliku da nauče sve osnovne vještine

iz video produkcije su realizovane. Cilj radionica jeste da se nakon njihovog završetka snime kratki video materijali kojima će mladi pokušati, viralnim putem, da utiču na promjene mišljenja omladine u našoj državi. Neke od tema kojima je posvećena pažnja su: prevencija nasilja, neformalno obrazovanje, zdravi stilovi života, aktivizam...

12 BUDI MUŠKO KLUBOVA

Akcija: BMK za sve!

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama Budi Muško Klub je organizovao projekciju filma "Budi Muško Reci Ne Nasilju" na osnovu kojeg su prisutni mogli čuti šta je to privuklo i zadržalo članove u klubu. Svi prisutni su se informisali o Budi Muško Klubu, a zainteresovani su se i priključili našem radu.

Podršku ovoj aktivnosti Budi Muško Kluba - Banja Luka pružio je i Gender centar Vlade Republike Srpske.

FACEBOOK akcije

Jedan od neizostavnih dijelova kampanje „Budi Muško“ bila je prisutnost na društvenim mrežama (Facebook, Twitter, YouTube...). Na taj način Budi Muško Klub je došao do velikog broja mladih koji su prepoznali naš rad i priključili nam se u borbi za nenasilno i aktivno društvo.

Sprovedeno je nekoliko raznih akcija na Facebook-u u kojima je Budi Muško Klub pozvao sve mlade da se priključe u borbi protiv nasilja nad ženama.

BMK na izletu

Naporan rad zaslužuje dobar odmor. Tako smo i mi, Budi Muško Klub, odlučili da se malo odmorimo od svakodnevnih aktivnosti i uživamo u prirodi. Spakovali smo stvari i odvezli se busom do Mlinske Rijeke nedaleko od Banja Luke, gdje smo

proveli cijeli dan uz druženje, dobru hranu, sportske aktivnosti, a sve to bez alkohola.

Naranđasti dan / The Orange day

Članovi Budi Muško Kluba – Banja Luka su kreirali video povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama koji se obilježava svakog 25-og u mjesecu.

Naime, cjelokupna akcija nastoji da ukaže na problem nasilja nad ženama i djevojkama, ne samo jednom godišnje, 25. novembra (Međunarodni dan borbe protiv nasilja nad ženama), nego svakog mjeseca. Naranđasti dan ima za cilj da podstakne interesovanje širom svijeta, i naglašava činjenicu da nasilje nad ženama i djevojčicama predstavlja kršenje ljudskih prava i poziva na njegovo iskorjenjivanje bez rezerve.

U videu su članovi Budi Muško Kluba - Banja Luka govorili o Naranđastom danu (eng. Orange day, kako je poznat u cijelom svijetu), o svojim motivima zbog kojih su se priključili akciji, te su pozvali sve zainteresovane da se pridruže i podrže borbu protiv nasilja i zalaganje za ravnopravnu i tolerantnu zajednicu.

Prezentacija EUFOR-a Budi Muško Klubu – Banja Luka

Pored naših uobičajenih aktivnosti koje imamo na sastancima Budi Muško Kluba – Banja Luka imali smo priliku da ugostimo dva predstavnika EUFOR LOT KUĆE Banja Luka.

U Perpetuum-u su predstavnici EUFOR LOT KUĆE govorili o radu i misiji EUFOR-a, imali smo priliku da saznamo njihove lične motive priključivanja EUFOR-u, šta zapravo rade, gdje sve djeluju i na koji način.

Nakon toga se razvila diskusija, te su se BMK-ovci rasipitali o temama koje su ih zanimale, kako oni gledaju na nasilje među omladinom, kako i zašto su došli

EUFOR-a sa njihovim porodicama i koliko često imaju priliku da vide svoje najbliže i sl. Takođe su imali priliku čuti od članova Budi Muško Kluba za šta se oni zalažu i na koji način razmišljaju.

Kao i naši BMK-ovci, oni teže da u svojem svakodnevnom radu poštuju druge, rješavaju konflikte nenasilnim putem i doprinose razvoju i pozitivnim promjenama u društvu.

„Budi Muško“ kamp u Kanjonu Tare

Na ovogodišnjem kampu, okupilo se oko 50 članova Budi Muško Klubova iz Banjaluke, Sarajeva i Mostara. Lokacija nacionalnog kampa 2013. godine bila je Foča (Kanjon Tare).

Tokom četiri dana, koliko je trajao kamp, učesnici su prošli radionice liderstva, teambuilding-a, edukativne radionice o prevenciji nasilja i druge teme koje su obuhvaćene projektom. I ovim kampom smo podstakli mladiće i djevojke, članove/ce Budi Muško Klubova, da izgrade i ojačaju svoje stavove kojima doprinose prevenciji nasilja i razvoju rodne ravnopravnosti.

353 UČENIKA/ CE RADIONICA

Regionalni kamp BMK-a

Savudrija, malo mjesto na samom rubu Hrvatske, ove godine je ugostilo grupu BMK-ovaca iz cijele regije. Na kampu se skupilo oko 40 mladića i 15 facilitatora iz Banja Luke, Mostara, Sarajeva, Beograda, Kikinde, Kragujevca, Prištine, Zagreba i Splita.

Kroz niz radionica i zanimljivih aktivnosti mladići su se pripremali za buduću ulogu predstavnika drugačijeg oblika muškosti u društvu, koja isključuje nasilje, ponižavanje žena i slabijih, te brigu za vlastito zdravlje i zdravlje drugih.

Partnerski sastanci

Perpetuum mobile učestvovao je na 3 partnerska sastanka u 2013. godini koji su

59 RADIONICA

baš u Bosnu i Hercegovinu i koliko su dugo ovdje, kakav je odnos pripadnika

se održali na ostrvu Krk (Baška) i imali za cilj sagledavanje do sada urađenog u svim projektnim državama (Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Srbija), strateško planiranje brojnih narednih aktivnosti u narednom periodu, kao i nastavak edukacije o pisanju EU projektnih prijedloga.

Savjetovanje za stručno osoblje srednjih škola o prevenciji nasilja među mladima

PREKO 50 UČESNIKA NA KAMPУ

Savjetovanje je organizovao Perpetuum mobile u saradnji sa međunarodnom organizacijom Care International. Ovom Savjetovanju prisustvovala su 42 stručna saradnika/ce iz 41. srednje škole iz 15 opština Republike Srpske. Svi prisutni su imali priliku da se u potpunosti upoznaju sa projektom „Mladići kao saveznici u prevenciji i spriječavanju konflikata na teritoriji zapadnog Balkana“ i kampanjom „Budi Muško“.

Jedan od bitnih zaključaka Savjetovanja je bio:

„Važno je da se roditelji, učitelji i školski kadaš više bave ovim problemom kako bi se spriječilo njegovo širenje. Jako je važan preventivni rad kako nastavnika tako i stručnog tima koji čine pedagog, psiholog i socijalni radnik. Roditelji su često ti koji ne prihvataju činjenicu da njihovo dijete ima problem i zbog toga je važno i njih uključiti u edukativne aktivnosti“

Konferencija „Mladići kao saveznici u zaustavljanju nasilja“

Konferencija „Mladići kao saveznici u zaustavljanju nasilja: Aktivizmom do transformacije maskuliniteta“ održala se od 13. do 15. novembra 2013. godine na Jahorini. Na konferenciji, čija su tema mjere i politike kojima se mladi

podstiču na aktivno suzbijanje svih oblika nasilnog ponašanja i svjestan odabir zdravih stilova života, učestvovali su predstavnici i predstavnice institucija i organizacija, kao i donosioci odluka relevantnih za ove oblasti. Konferencija je bila prilika za razmjenu mišljenja, iskustava i znanja, ali i za skretanje pažnje na problem eskalacije nasilja među mladima u regionu, i konstruktivni dijalog o njegovom rješavanju. Na konferenciji je potpisana i deklaracija čija poruka glasi: NEĆU DA ŽMURIM PRED NASILJEM! HOĆU DA GA ZAUSTAVIM! ... To je ujedno i osnovna poruka poslata sa Jahorine, a nju će u svojim zajednicama nastaviti da šire svi učesnici/ce konferencije, ali prije svega: mladi ljudi uključeni u programe Inicijative Mladića.

Sedmica muškaraca, mladića i dječaka u Republici Srpskoj 2013

Perpetuum mobile je partner obilježavanja „Sedmice muškaraca, mladića i dječaka u Republici Srpskoj 2013“ koja obilježena u periodu od 18. do 22. novembra 2013. godine. Ovim povodom prezentovali smo aktivnosti i rezultate rada u projektu „Mladići kao saveznici u spriječavanju i prevenciji konflikata na teritoriji Zapadnog Balkana“. U sklopu prezentacije prikazan je film „Budi muško“, koji prikazuje članove Budi Muško Klubova, mladiće, koji pričaju o svojim iskustvima, zašto su se priključili klubovima, iznose svoj stav o nasilju i kako oni gledaju na ravnopravnost polova i koji su njihovi načini i ideje prevencije vršnjačkog i drugih oblika nasilja.

„Sedmici muškaraca, mladića i dječaka u Republici Srpskoj 2013“ organizuje Gender centar Vlade Republike Srpske sa partnerima.

Okrugli sto „Kojeg roda je sigurnost?“

NATO Štab Sarajevo i Perpetuum mobile održali su 6. juna 2013. okrugli sto pod nazivom „Kojeg roda je sigurnost?“. Na skupu održanom u Banskom dvoru, prisutni/e su imali/e priliku da čuju više o programima rodne ravnopravnosti koje sprovode Ministarstvo odbrane BiH i NATO Štab Sarajevo, važnosti rodne perspektive za proces reforme odbrane, te potrebi

uključivanja većeg broja žena u proces donošenja odluka po pitanju sigurnosti. Pored velikog odziva, učesnici/e su pokazala/e zainteresovanost iskazivanjem svojih stavova i komentara o pomenutim programima i važnosti podizanja svijesti o potrebi učešća žena u procesu odlučivanja tokom diskusije. Zamjenica gradonačelnika Banje Luke, Jasna Brkić, pozdravila je prisutne i iznijela podršku programima rodne ravnopravnosti. Govornici su bili zamjenik komandanta NATO Štaba Sarajevo brigadir Harald Hiorth, brigadirkica Mersida Mešetović iz Ministarstva odbrane Bosne i Herce-

SAVJETOVANJE ZA 42 STRUČNA SARADNIKA SREDNJIH ŠKOLA

govine, te Vanja Matić, koordinatorica programa Rodna ravnopravnost NATO Štaba Sarajevo. Projekt menadžerica organizacije Perpetuum mobile, Bojana Trninić, predstavila je načine djelovanja i projekte koje Perpetuum mobile realizuje, a pripadaju domenu rodne ravnopravnosti.

Rad sa štićenicima popravnog doma

Rad na spriječavanju nasilja među mladima smo i nastavili (otpočeli 2011. godine) na segment rada sa mladim štićenicima popravnog doma Tunjice i korisnicima dnevнog centra u Banja Luci. Održali smo trening za 20 mlađih. Obrađene su teme: što je nasilje, odakle dolazi, kako ga prevazići i kako najbolje raditi na njegovom spriječavanju.

CILJ: Politička edukacija mladih

POLITIČKO OBRAZOVANJE MLADIH

Akademija za političke lidere/ke u BiH – 2013

O Akademiji

Projekat Akademija za političke lidere/ke ima za cilj da obuči mlade aktiviste iz političkih partija i da podrži novu generaciju političara koji će sarađivati u cilju unaprijeđenja njihovih zajednica i društva u cijelini. Akademija za političke lidere/ke u BiH je namijenjena aktivnim članovima političkih partija, starosti između 18 i 27 godina koji imaju preporuku i podršku struktura stranke za aktivno učešće na Akademiji. Ovaj program se realizuje od 2007. godine.

Program Akademije za političke lidere/ke traje jednu godinu i uključuje oko 20 polaznika/ca. U dosadašnjih sedam generacija programa „Akademija za političke lidere/ke u BiH“ (2007-2013.) Akademiju je uspješno završilo 153 mladih predstavnika/ca iz 26 političke partije, iz 34 gradova u BiH.

Šesta generacija Akademije se realizuje u drugačijoj formi nego prethodnih godina. Naime, program Akademije je dio obimnijeg poduhvata i projekta „Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici“. To je edukativni projekt zasnovan na edukaciji žena političarki u BiH, kao i osnaživanju biračkog tijela žena u ruralnim dijelovima zemlje s ciljem povećanja njihovog učešća u javnom životu putem korišćenja osnovnih ljudskih prava i sloboda. Cilj

projekta je povećanje svijesti društva o ženskom izbornom tijelu kao snažnom aparatu, pogotovo u ruralnim dijelovima Bosne i Hercegovine, kao i rođno - osjetljivo obrazovanje mladih političara i političarki iz političkih stranaka u BiH.

Zbog fokusa projekta „Jednake mogućnosti za žene i muškarce u politici“ na gender pitanja ovogodišnja Akademija nazvana je Akademija za mlade političare i političarke. Akademija za mlade političare i političarke okupila je 25 polaznika/ca koji su završili dvomodularni program obuke početkom februara 2013. godine. Tokom dva tematska modula (Politička participacija mladih i njihova uloga u kreiranju rodnosenzitivnih politika; Razvijanje vještina, umrežavanje i primjena teorijskih znanja) obrađene su 32 različite teme, koje su doprinijele informisanju, obuci i mijenjanju svijesti mladih političara, učesnika Akademije. I ova generacija je pokazala spremnost na konkretnu saradnju između različitih političkih partija kroz izradu seminarских radova, kojih je bilo 22.

Projekat je koordinisan od strane TPO fondacije (Transkulturnalna psihosocijalna obrazovna fondacija) Sarajevo a podržan od strane Švajcarske kancelarije za saradnju u Bosni i Hercegovini. Organizacija Perpetuum mobile ima ulogu implementatora Akademije za mlade političare i političarke. Akademija u 2013.

Sedma generacija Akademije 2013. godine se realizovala u drugačijoj formi nego prethodnih godina. Naime, program Akademije je dio obimnijeg poduhvata i projekta. To je edukativni projekat zasnovan na edukaciji žena političarki u BiH, kao i osnaživanju biračkog tijela žena u ruralnim dijelovima zemlje s ciljem povećanja

16 AKADEMACA

njihovog učešća u javnom životu putem korišćenja osnovnih ljudskih prava i sloboda. Cilj projekta je povećanje svijesti društva o ženskom izbornom tijelu kao snažnom aparatu, pogotovo u ruralnim dijelovima Bosne i Hercegovine, kao i rodno-osjetljivo obrazovanje mladih političara i političarki iz političkih stranaka u BiH. Akademija je okupila 16 polaznika/ca koji su završili petomodularni program obuke i ova generacija je pokazala spremnost na konkretnu saradnju između različitih političkih partija kroz izradu seminarских radova i obavljenu praksu. Međutim, specifičnost u 2013. godini je u uključivanju studenata univerziteta u kojima se realizuju tematski moduli. Pored redovnih polaznika, na predavanja i radionice su pozvani i studenti fakulteta društvenih

nauka kako bi im se omogućilo da slušaju teme ali i da ostvare interakciju sa budućim političarima/kama.

Akademija 2013. u brojkama: 16 redovnih polaznika/ca, iz 8 političkih partija i 11 gradova u BiH, 50 studenata različitih fakulteta.

Četiri modula ove generacije Akademije je realizovano u Narodnoj skupštini Republike Srpske, dok je realizacija drugog modula bila u Parlamentarnoj skupštini BiH. Na ovaj način institucije BiH prepoznaju značaj programa Akademije.

Posjeta iz Gruzije i Južne Osetije

Predstavnici/ce civilnog društva Gruzije i Južne Osetije 12. decembra, su posjetili Perpetuum mobile.

Gostima smo predstavili projekte i programe koje realizuje naša organizacija. Posebnu zainteresovanost su pokazali za program edukacije mladih političara/ki u BiH (Akademija za političke lidere/ke u BiH). Ovo je samo još jedan doprinos širenju naših ideja, ne samo u BiH, nego i šire. Posjetu je omogućila kancelarija Savjeta Evrope u BiH.

Prezentacija modela rada sa mladim političarima u Moldaviji

Organizacija je imala priliku da predstavi model rada Akademije za političke lidere/ke u BiH mladim ljudima iz omladinskih

organizacija i studentima u Kišinjevu (Moldavija), jula 2013. godine. Model Akademije je izazvao veliko interesovanje kod mladih i nacionalnih omladinskih struktura da se takav vid edukacije mladih političara primjeni i u toj zemlji.

Prezentaciju je omogućio projekat kojeg sprovodi Institut Kult BiH, a podržan je od Savjeta Evrope.

Saradnja sa institucijama vlasti

U realizaciji programa Akademija za političke lidere/ke u BiH kao partner u realizaciji projekta još od 2011. godine je Narodna skupština Republike Srpske sa kojom je potpisana protokol o saradnji. Iako nismo imali formalizovan oblik saradnje u obliku nekog dokumenta, kao što je to slučaj sa Narodnom skupštinom Republike Srpske, još od 2007. godine sarađujemo sa Parlamentarnom skupštinom Bosne i Hercegovine u čijim prostorijama održavamo neke od modula obuke mladih političara/ki. U julu 2013. godine uputili smo zahtjev Parlamentarnoj skupštini BiH da potpišemo sporazum o saradnji. Dobili smo odgovor da Parlamentarna skupština BiH nije opredijeljena da potpisuje, posebno, sporazume sa nevladinim organizacijama ali da je maksimalno otvorena za saradnju kao što je to bio slučaj i do sada. U decembru mjesecu uputili smo zahtjev Parlamentu Federacije BiH da potpišemo sporazum o saradnji. Nadamo sa da ćemo u 2014. godini to i učiniti.

CILJ: Borba za aktivno građanstvo

"Aktivni građani/ke" Banja Luka

U saradnji sa British Council-om Perpetuum mobile je učestvovao u organizaciji i realizaciji treninga za motivatore kroz implementaciju dva trening modula u oktobru mjesecu. Osamnaest polaznika je uspješno prošlo kroz dva dvodnevna modula, te su stećeno znanje i vještine prenijeli na još 160 aktivista iz regije. U sklopu projektnih aktivnosti motivatori su dizajnirali projekat koji je finansijski podržan od strane British Council-a i koji je realizovan u februaru 2014. godine.

Aktivni građani (Active Citizens) je program British Councila u oblasti interkulturalnog dijaloga i društvenog djelovanja. Vizija programa je svijet u kome ljudi prepoznaju svoj potencijal i angažuju se zajedno sa drugima u cilju razvoja njihovih zajednica. British Council realizuje program Active Citizens u preko 30 zemalja svijeta u saradnji sa lokalnim partnerima, što omogućava da projekat bude u skladu sa lokalnim prioritetima.

Monitoring politika prema mladima i online platforma Indeks integriteta institucija

U partnerstvu sa organizacijom Institut za razvoj mladih KULT sa Ilidže i još tri partnerske organizacije, Perpetuum je 2013. godine počeo sa implementacijom aktivnosti iz projekta Monitoring politike prema mladima u BiH.

Institut ra zazvoj mladih KULT već tri godine neprestano prati i analizira politike prema mladima u Bosni i Hercegovinu. U okviru izrade ove platforme Institut prikuplja podatke iz oblasti politike prema mladima, tj. institucionalnih mehanizama za brigu o mladima zasnovanih na zakonima o mladima u BiH kao i međunarodnim standardima i preporukama. Cilj ovog monitoringa jeste preporuka mladima u BiH za donošenje važne odluke pri izboru donosilaca odluka koji se tiču mladih ljudi.

Peer Leader International

Peer Leader International (PLI) je projekat koji pokušava u mladima da probudi aktivizam, da oni sami donesu odluke o stvarima koje žele da mijenjaju ili stvarima na koje žele da utiču u svojoj zajednici i šire. Ovaj projekat povezuje mlade iz Njemačke, Brazila, Tunisa i Bosne i Hercegovine.

6 mladih iz BiH, među kojima su i predstavnici nevladine organizacije Perpetuum mobile boravili su od 28. 09. do 13. 10. 2013. godine na internacionalnom sastanku u Njemačkoj. Na sastanku su sa ostalim organizacijama razmjenili dosadašnja iskustva u radu i isplanirali naredne korake za djelovanje.

MREŽE:**Životni stil bez alkohola**

Perpetuum mobile organizacija je od juna 2013. postala član Mreže „Životni stil bez alkohola“, čime je postala potpisnik politike o korišćenju alkohola. Politika o korišćenju alkohola zabranjuje upotrebu, konzumaciju ili distribuciju alkohola tokom rada sa djecom i mladima, promoviše zdrave stilove života...

Mreža za izgradnju mira

Mreža za izgradnju mira je uspostavljena u februaru 2010. godine, a Perpetuum mobile je članica mreže od 2013. godine. Mreža je usmjerena ka obnovi kvaliteta društvenog i ekonomskog života u BiH, kao i ka dugoročnom povećanju sposobnosti cijelog bh. društva da se ophodi s različitostima i sukobima na konstruktivan i nenasilan način, te time stvori okvir za zajedničko, koordinisano djelovanje niza nevladinih organizacija, lokalne uprave i samouprave, poslovnog sektora, medija i državnih institucija.

Re:akcija- Građanska inicijativa za Banjaluku

Perpetuum mobile je intenzivno učestvovao u kreiranju neformalne koalicije deset organizacija civilnog društva koje djeluju na području Banjaluke – Re:akcija.

Misija: Stvaranje kritičke misli i podsticanje društvene akcije pojedinaca i grupa građana u Banjaluci.

Re:akcija je neformalna grupa. Ove godine sastala se 9 puta i na tim sastancima se raspravljalo o temama u vezi sa tekućim pitanjima i aktuelnim projektom Re:akcije pod nazivom "Promocija uloge civilnog društva u procesu donošenja strategija u gradu Banjaluci". U okviru tog projekta smo učestvovali na okruglom stolu na kojem je predstavljeno istraživanje proisteklo iz samog projekta pod nazivom "Analiza budžetske politike i budžeta grada Banjaluke, sa aspekta učešća građana". U predstojećoj godini smo preuzeli funkciju sekretarijata Re:akcije i planiramo aktivnosti u skladu sa novim obavezama. Svi pomenuti sastanci su održani u prostorijama Perpetuum-a tj. našeg resursnog centra.

Omladinska mreža Bosne i Hercegovine

Omladinska mreža Bosne i Hercegovine je neformalni skup vanstranačkih organizacija, grupa i osoba koje zadovoljavaju potrebe mladih u entitetima, aktivno ih uključujući u izgradnju demokratskih vrijednosti i jačanje civilnog društva. Perpetuum mobile redovno prima mjesечne izvještaje o radu organizacija članica te sa njima ostvaruje uspješnu saradnju i partnerstva prilikom realizacije programa i projekata.

Javna reagovanja:

- na moguće ponovno uvođenje viznog režima za BiH jer bi tada najviše bili pogođeni mlađi ljudi;
- na povećan broj nasilja među mladima u gradovima u BiH;
- na neprimjeren odnos uposlenika gradske administracije prema djeci koja su gostovala i prezentovala rad odbornicima gradske skupštine

CILJ: Jačanje i standardizovanje omladinskog rada

Studijska posjeta omladinskih radnika iz Bavarske

Perpetuum mobile organizovao je od 24-31. jula ove godine međunarodnu studijsku posjetu u cilju osnaživanja omladinskog sektora u Republici Srpskoj. Kao rezultat sedmogodišnje saradnje sa omladinskim organizacijama u Njemačkoj (Bavarska) ove godine smo organizovali studijsku posjetu za omladinske radnike iz Njemačke (Bavarska). Na studijskoj posjeti je učestvovalo 13 omladinskih radnika sa Benediktbojern univerzitetom, profesor na Benediktbojern univerzitetu te službenik za mlade grada Wolfrachausen.

U sastavu programa studijske posjeti obišli smo omladinske organizacije i organizacije za mlade iz banjalučke regije (Dom mladih, OC Zdravo da ste, OC Srbac, OC Laktaši, OC Romanovci), Vlaseniku, Srebrenicu i Bratunac kao i institucije vlasti (MPOS i Gradonačelnika grada Banje Luke).

Studijska posjeta omladinskom sektoru Republike Srpske

Perpetuum mobile u saradnji sa Ministarstvom porodice, omladine i sporta organizovao je studijsku posjetu omladinskom sektoru u Republici Srpskoj u periodu

od 27. maja do 1. juna 2013. godine za predstavnike institucija iz Belgije (Ministarstvo Valonije – Brisel „Federation Youth International DPT“), Rusije (Ministarstvo obrazovanja Nižnjogorodske oblasti) i Srbije (Ministarstvo omladine i sporta) te predstavnici nevladinog sektora iz pomenuih država.

Cilj studijske posjete je upoznavanje sa omladinskim radom u Republici Srpskoj i da se podstakne održiva saradnja između institucija i omladinskih organizacija iz Belgije, Rusije, Srbije i Republike Srpske. U sastavu programa studijske posjeti obišli smo omladinske organizacije i organizacije za mlade u Banjaluci, Laktašima, Srpcu, Gradišći, Romanovicima i Mrkonjić Gradu kao i institucije vlasti (MPOS i Gradonačelnika grada Banje Luke).

Studijska posjeta Njemačkoj

Perpetuum mobile je i ove godine organizovao, već tradicionalnu sedmu po redu, studijsku posjetu omladinskih lidera/ki Bavarskoj (Njemačka). Ova studijska posjeta je organizovana krajem juna 2013. godine uz pomoć i podršku Rotary Kluba Wolfratshausen- Isartal, Ministarstva

porodice, omladine i sporta iz Vlade RS i Rotary Kluba Banja Luka.

Na studijskoj posjeti je učestvovalo 17 omladinskih lidera/ki starosti od 15 do 24 godine iz 7 gradova/opština u BiH (Banja Luka, Laktasi, Čelinac, Gračanica, Kreševo, Pale, Vlasenica). Cilj studijskog putovanja u trajanju od sedam dana jeste upoznavanje metoda rada omladinskih centara u Njemačkoj, jačanje omladinskog rada i doprinos međunarodnoj saradnji. Tokom proteklih šest godina (2007-2013) preko 130 omladinskih lidera/ki iz 27 gradova/opština u BiH je učestvovalo u ovom programu.

Info dan

Perpetuum mobile je 19. aprila 2013. godine u saradnji sa Ministarstvo porodice, omladine i sporta Republike Srpske i Ministarstvom omladine i sporta Republike Srbije organizovao Info dan „Prezentacija programa za mlade na evropskom nivou“. Info dan je okupio predstavnike omladinskih organizacija i organizacija za mlade iz Republike Srpske i Republike Srbije s ciljem informisanja mladih o programima Savjeta Evrope i Evropske komisije, te mogućnostima za prikupljanje sredstava iz fondova ovih institucija. Ovo je bila prilika za predstavnike organizacija za uspostavljanje partnerstava i kreiranje zajedničkih projekata. Kao jedan od značajnijih rezultata ovog projekta je uspostavljena saradnja između omladinskih organizacija Republike Srpske i Republike Srbije iz regionalne srednje Drine.

Druga konferencija omladinskog rada – KORA 2

Perpetuum mobile u saradnji sa Ministarstvom porodice, omladine i sporta u Vladi Republike Srpske je u decembru 2013. godine organizovao drugu konferenciju omladinskog rada u Republici Srpskoj koja je održana u Banjoj Luci.

Druga konferencija omladinskog rada u Republici Srpskoj je okupila menadžere omladinskih centara, omladinske radnike i predstavnike institucija Republike Srpske te eksperte i predstavnike institucija i NVO sektora iz susjednih država i država EU. Cilj Konferencije je jačanje omladinskog sektora kroz uspostavljanje krovne organizacije omladinskih centara na republičkom nivou te obezbjeđivanje i verifikovanje standarda u omladinskom radu. Na konferenciji se pružila prilika za razvoj i promociju buduće saradnje kao i kreiranje plana rada zajedničkog djelovanja.

M.O.C.A.R.T.

Tokom Druge konferencije omladinskog rada – KORA 2, održane 11. i 12. decembra 2013. godine osnovana je mreža: *M.O.C.A.R.T – Mreža Omladinskih Centara za Animiranje, Razvoj i Trening*. Cilj M.O.C.A.R.T-a je unaprijediti kvalitet rada omladinskih centara nalokalnim nivoima i poboljšati usluge i programe za mlade. Članovi Mreže omladinskih centara za animiranje, razvoj i trening su 11 Omladinskih centara iz Republike Srpske. Za predsjednika Skupštine M.O.C.A.R.T-a izabran je Srđan Vidaković iz Omladinskog centra Vlasenica, za potpredsjednika biran je Borislav Đurić iz Omladinskog centra Mrkonjić Grad. Sekretarijat M.O.C.A.R.T-a je tim nevladine organizacije Perpetuum mobile Banja Luka.

Regionalna omladinska mirovna konferencija Zapadnog Balkana „Mladi za Balkan“

Omladinski centar „AUCTUS“, Banja Luka, u saradnji sa Ministarstvom porodice, omladine i sporta Vlade Republike Srpske i Savjetom Evrope, organizovao je Regionalnu omladinsku mirovnu Konferenciju Zapadnog Balkana u Banjoj Luci.

Na Regionalnoj omladinskoj konferenciji Zapadnog Balkana „Mladi za Balkan“ učestvovao je i predstavnik nevladine organizacije Perpetuum mobile. Prezentovan je rad naše organizacije i učesnici konferencije su upoznati sa projektima koje je organizacija realizovala do sada i koje će realizovati u budućnosti.

Cilj konferencije, je pokretanje zajedničke mirovne inicijative mladih u regionu, kao i povezivanje sa programima Savjeta Evrope za mlade.

CILJ: Unutrašnje jačanje organizacije**Međunarodni treninzi i seminari**

Tokom 2013. godine naša organizacija je učestvovala kao partner iz Bosne i Hercegovine na nekoliko *Youth in Action* programa razmjene. Imali smo priliku poslati tri predstavnika/ce na seminare u Sloveniji (Ekonomski samoodrživost nevladinih organizacija), dvije predstavnice u Italiju (Budućnost projekta Mladi u akciji), jednu predstavnici na evaluacijski sastanak programa Mladi u akciji u Portugaliju i tri učesnika na trening o zapošljavanju mladih u Rumuniji. Svi učesnici/ce su međunarodne razmjene vidjeli kao priliku da steknu nove vještine, nauče više o njima relevantnim temama i umreže se sa ljudima iz drugih zemalja. U 2013. godini Perpetuumovci su obišli 11 zemalja: Slovenija, Italija, Njemačka, Moldavija, Pridnjestrovje, Srbija, Hrvatska, Rumunija, Makedonija, Crna Gora, Portugalija.

ISO 9001:2008 u NVO

Organizacija Perpetuum mobile je i u 2012. godini nastavila projekat koji je započela 2010. godine "Uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u skladu sa međunarodnim standardom ISO 9001:2008 u NVO", kojeg vodi Centar za promociju civilnog društva iz Sarajeva.

Cilj je da se upozna sa sistemom upravljanja dokumentacijom, izradom uputstava i procedura u skladu sa međunarodnim standardima ISO 9001:2008. Praktični dio se odnosio na kreiranje Politike kvaliteta rada svake organizacije, koja se nalazi u ovom procesu.

Prezentatori/treneri koji su vodili procese, su iz Instituta za standardizaciju BiH, i organizacije Lead Auditor Agencije QS.

Perpetuum Mobile je uspješno definisao svoju politiku kvaliteta.

Srijedom u resursnom

"Srijedom u Resursnom" je ciklus radionica gdje svi zainteresovani imaju priliku da razmijene mišljenja o određenim temama, kvalitetno ispunе svoje slobodno vrijeme, saznaju informacije koje ih zanimaju, steknu nove vještine potrebne za budući rad i njihovo obrazovanje.

Održano je 18 interaktivnih radionica na različite teme koje se tiču pitanja mladih,

aktivizma, ljudskih prava, i medija. Radionica je prisustvovalo preko 250 mladih iz Banjaluke i okoline.

Neke od tema bile su:

Pisanje projektnih prijedloga, Prezentacija seminara "Mladi ambasadori pomirenja", Razlike između zaljubljenosti i ljubavi, HIV i polno prenosive bolesti, Žene u medijima, Vještine prezentovanja i mediji, Kreativna

radionica pravljenja nakita, Priprema za javni nastup, Izazovi savremenog društva u vezi sa životnom sredinom, Važnost pravilnog izražavanja u medijima, Kreativni aktivizam, Ljudska prava i antidiskriminacija, Ja govorim, Timski rad i liderstvo, Obojene naočale, Afirmativno istraživanje...

Trening u sklopu projekta "Mladi za pomirenje"

U septembru i oktobru 2013. godine u Tuzli i Bihaću treneri Perpetuum mobile su održali treninge na dva modula iz oblasti Strateškog planiranja i Finansijskog poslovanja za mlađe u okviru projekta "Mladi za pomirenje", podržan od Savjeta Evrope. Ovaj projekat realizuju organizacije iz prijedorske regije („Kwart“, „Čisto srce“, „Optimist 2004“). Cilj treninga je izgradnja kapaciteta mladih uključenih u projektne aktivnosti.

Treći Forum o zapošljavanju mladih

U Administrativnom centru Vlade Republike Srpske, 12. Juna 2013. godine održan je Treći Forum o zapošljavanju mladih na temu "Poslodavci + zavodi za zapošljavanje = veće zapošljavanje mladih". Forum je organizovan u sklopu Projekat zapošljavanja mladih (YEP), koji finansira Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (SDC), u partnerstvu sa Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Republičkom agencijom za mala i srednja preduzeća RS-a, uz logističku podršku Centra za razvoj karijere (CERK). Forumu su prisustvovale i brojne nevladine organizacije među kojima je i Perpetuum mobile - Institut za razvoj mladih i zajednice.

Za organizaciju Foruma je zadužen Organizacioni odbor u čije su članstvo pozvani predstavnici Švajcarske agencije za razvoj i saradnju, Ministarstva porodice, omladine i sporta RS-a i Ministarstva rada i socijalne politike FBiH, predstavnici Privredne komore RS i Privredne komore FBiH, predstavnici entitetskih zavoda za zapošljavanje, GOPA-e mbH predstavništva u BiH (Projekat zapošljavanja mladih YEP), Asocijacije poslodavaca BiH, te Republičke agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća RS-a kao i Omladinske informativne agencije (OIA) i Centra za razvoj karijere (CERK).

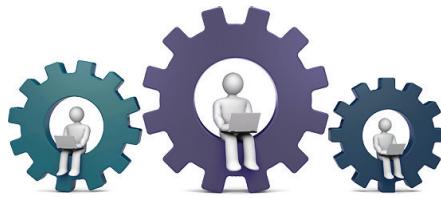
Predsjednik organizacionog odbora Foruma o zapošljavanju mladih, Ranko Markuš, naglasio je da je cilj da se podstakne diskusija između poslodavaca, zavoda za zapošljavanje i predstavnika mladih, radi uspostavljanja bolje saradnje koja će uticati na smanjenje nezaposlenosti

mladih i koji će doprinijeti poboljšanju položaja mladih i politikama koje će voditi ka njihovom zapošljavanju.

U drugom dijelu Foruma, učesnici/e su podijeljeni u tri panel grupe: mladi, poslodavci i zavodi za zapošljavanje, diskutovali i došli do zaključaka i iznijeli prijedloge za naredne korake ka rješavanju problema.

Četvrti Forum o zapošljavanju mladih

Četvrti Forum o zapošljavanju mladih na temu "MOTIVISANJE I AKTIVIRANJE MLADIH", održan je 11. oktobra na Jahorini. Cilj Foruma je ohrabrvanje i podsticanje dijaloga u oblasti zapošljavanja mladih u BiH, koji bi omogućio razvoj efektnih politika i mjera u ovoj oblasti, uz prezentaciju primjera dobre prakse. Forum je okupio preko 100 učesnika, među kojima najvažnije aktere sa lokalnog nivoa u oblasti

zapošljavanja mladih u BiH - predstavnike opština, civilnog sektora i mlade.

Projekat zapošljavanja mladih je u prethodnom periodu u 17 biroa za zapošljavanje, otvorio Klubove za traženje posla, čiji članovi dobijaju podršku u procesu traženja posla. Iako prema iskustvima sa terena četvrtina njih pronađe posao, najveći problem je što mladi generalno nisu zainteresovani da se aktiviraju u traženju zaposlenja. Na Forumu o zapošljavanju kao uvodničar i panelista prisustvovao je i izvršni direktor nevladine organizacije Perpetuum mobile Ilija Trninić.

Forum je organizovan u okviru Projekta zapošljavanja mladih (YEP), koji podržava Švajcarska agencija za razvoj i saradnju (SDC).

Kao rezultat foruma proistekle su preporuke za rad na smanjenju nezaposlenosti omladine i jačanju preduzetništva. Krajem 2013. godine objavljen je javni poziv za dostavljanje projekata. Naša organizacija je aplicirala za projekat Kampanje upoznavanja mladih u Republici Srpskoj u vezi

sa mogućnostima podsticajnih javnih sredstava za samozapošljavanje.

Perpetuum umrežava Srednjedrinsku regiju

U organizaciji Perpetuum mobile i Kancelarije za mlade opštine Krupanj (Srbija) načinjen je prvi sistemski korak ka umrežavanju omladinskih organizacija koje se bave mladima u Srbiji i Republici Srpskoj (BiH) a nalaze se u pograničnoj zoni Srednjedrinske regije.

Sastanak koji je organizovan 27. jula 2013. godine je proistekao kao rezultat studijske posjete koju je Perpetuum mobile, zajedno sa Ministarstvom porodice omladine i sporta u Vladi Republike Srpske organizovalo za predstavnike ministarstva omladine i sporta Republike Srbije, Belgije i Ruske federacije u maju ove godine.

Na sastanku je odlučeno o nekoliko značajnih koraka ka daljem povezivanju omladinskih organizacija sa ovih prostora, između ostalog potpisana je Protokol o zajedničkoj saradnji između 13 organizacija i dogovoren je održavanje treninga za pisanje zajedničkih projekata, koji je odezan sredinom septembra u Krupnju (Srbija). Sastanak je realizovan uz podršku Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije i Ministarstva porodice omladine i sporta Republike Srpske, a kao dio akcionog plana zajedničke saradnje!

Sastanak i savjetovanje 9 organizacija Srednjedrinske regije (Srbija i BiH)

Dvodnevni sastanak i savjetovanje 9 omladinskih i organizacija za mlade Srednjedrinske regije održan je u Krupnju (Srbija), 20-21. septembra 2013. godine. Na njemu se govorilo o razvoju partnerstava i pripremi prekograničnih omladinskih projekata te saradnji između omladinskih i organizacija za mlade Srednjedrinske regije ove dvije zemlje.

Na sastanku su se, između ostalog, predstavile mogućnosti iskorišćavanja međunarodnih fondova za apliciranje projekata. Takođe, kao rezultat sastanka proizašle su konkretnе projektne ideje koje će se zajednički realizovati. Upriličen je i prijem kod Predsjednika opštine Krupanj.

Ovom okupljanju prisustvovao je i tim Perpetuum mobile. Naša organizacija sa Kancelarijom za mlade Kurpanj (Srbija) je inicijator ove saradnje.

Podsjetićemo da je inicijativa za ovom saradnjom potekla još u maju mjesecu ove godine kada je Perpetuum mobile zajedno sa Ministarstvom porodice, omladine i sporta Republike Srpske organizovalo Studijsku posjetu omladinskom sektoru Republike Srpske za predstavnike nevladinih i vladinih organizacija iz Srbije, Rusije i Belgije. U julu mjesecu potpisana je Sporazum o zajedničkoj saradnji između 13 organizacija iz Republike Srbije i Republike Srpske (BiH). Cilj potpisivanja ovog protokola je umrežavanja organizacija između ove dvije zemlje i realizacija zajedničkih projekata za mlade.

Posjeta studenata Univerziteta u Sarajevu našoj organizaciji

Grupa od 16 studenata i studentkinja Univerziteta u Sarajevu boravila je u studijskoj posjeti Banjaluci, u okviru koje je 26. jula 2013. godine posjetila i upoznala se sa aktivnostima organizacije Perpetuum mobile.

U toku svoje dvodneve posjete još su obišli: „Omladinski Centar – Zdravo da ste“, „Helsinski parlament građana Banjaluka“ kao i Gender centar Vlade Republike Srpske. Cilj ove posjete, kao dijela aktivnosti projekta „Ženska strana politike“ je afirmacija koncepta rodne ravnopravnosti kod mladih ljudi i prevazilaženje predrasuda i stereotipa u našem društву.

Posjeta ministarstvu za sport i omladinu a.p. Vojvodina (Sjeverna Srbija)

U Resursnom centru organizacije Perpetuum mobile ugošćena je delegacija Pokrajinskog sekretarijata za sport i omladinu Autonomne Pokrajine Vojvodine koja je u tom trenutku bila u dvodnevnoj posjeti Ministarstvu porodice, omladine i sporta. Gosti su imali priliku da se upoznaju sa radom i aktivnostima koje sprovodimo, kao i da razmjene iskustva iz polja rada sa mladima.

Perpetuum mobile se predstavio na Sajmu praksi i stipendija

Sajam praksi i stipendija 2013. odžan je 13. juna 2013. godine u Domu omladine u Banjoj Luci. Mladi su imali priliku da se upoznaju sa različitim vrstama praksi i njihovim organizatorima.

Sadržajan program Sajma ponudio je posjetiocima šansu za brži napredak ka vlastitom cilju u karijeri učeći o uspješnom pisanju biografija, kao i širok spektar stipendija, programa i učenja stranih jezika zarad visokog obrazovanja u inostranstvu. Na ovom Sajmu nalazio se i štand organizacije Perpetuum mobile. Uz dobru muziku i atmosferu, prisutnima je prikazan program i način rada Centra.

Cilj ovog događaja bio je da se srednjoškolcima, studentima, apsolventima i skorim diplomcima pruži mogućnost apliciranja za praksu, kao i pribavljanja informacija o institucijama i organizacijama iz oblasti neformalnog obrazovanja i stipendijskih programa. On je jedinstven na prostoru Republike Srpske u kojoj trenutno ima oko 40 000 nezaposlenih mladih.

Zahvaljujući Sajmu naša organizacija je obogaćena sa dva nova člana – osobu za PR, i osobu za finansije.

Učešće na projektu IPA-EU podrška koordinaciji i implementaciji koordinisane politike za mlade u BiH

Naša organizacija je učestvovala na setovima obuke i konsultativnim sastancima i radionicama koji su organizovani u sastavu ovog projekta. EUNYP ima za cilj poboljšati položaj mladih u Bosni i Hercegovini kroz stvaranje odgovarajućih uslova za bolji i efikasniji dijalog i još funkcionalniju koordinaciju aktera, odgovornih za pitanja mladih u BiH. Pored predstavnika naše organizacije u projektu su uzeli učešće sve relevantne institucije organizacije u BiH koje se bave pitanjima mladih (predstavnici ministarstava koji se bave pitanjima mladih, Komisija za koordinaciju pitanja mladih, Institut Kult, OKC, Omladinski savjet Republike Srpske, Proni...).

**IPA INSTRUMENT FOR
PRE-ACCESSION ASSISTANCE**

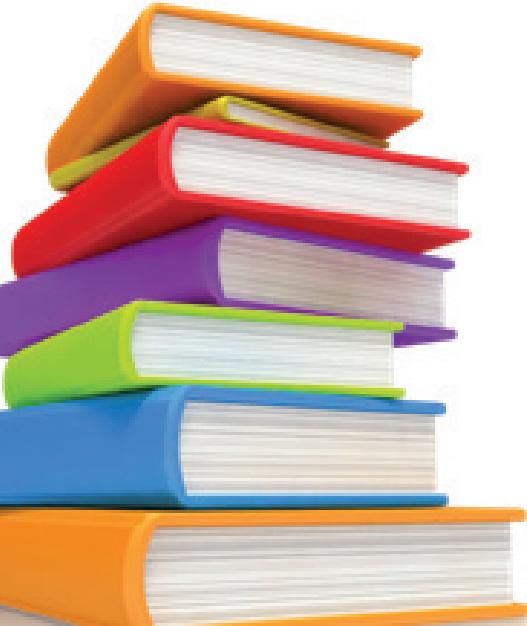

RESURSNI CENTAR

za unapređenje profesionalnog omladinskog rada i rada sa mladićima

U okviru projekta nastavio je sa radom RESURSNI CENTAR – za unapređenje profesionalnog omladinskog rada i rada sa mladićima koji je u 2013. godini održao brojna predavanja na teme, SPI i HIV/AIDS, Emocije i emocionalna pismenost, Asertivne komunikacije, Muško i žensko tijelo, Muškost i efekti na stavove i ponašanja mladića u region, Mediji i mladi-osnovni

koraci u radu sa medijma, funkcioniranje EU, pisanje projekata, design area kurs, IT on-line i of-line aktivizam, Uloga žena u mirovnim procesima... Broj učesnika/ca je bio viši od 200, a struktura učesnika/ca su činili srednjoškolci/ke, studenti/kinje pedagogije, psihologije, socijalnog rada, političkih nauka... pedagozi/inje i psiholozi/ginje banjalučkih srednjih škola...

Takođe, prostorije resursnog centra su bile ustupljene drugim organizacijama za realizaciju aktivnosti koje su kompatibilne programima organizacije Perpetuum mobile: Oštara nula, OIA, Dobri medo, Kult BiH, SOC, UNS Geto, Aisec, Re:akcija, Udruženje medijatora BiH, Rotaract club Banja Luka, ASUBIH, ONA BiH...

Red. br.	Program - projekat	B r o j korisnika
1	Edukativne radionice o nenasilju, komunikaciji, zdravim stilovima života, reproduktivnom zdravlju i aktivnosti u zajednici u 12 opština u BiH kroz više od 100 radionica.	353
2	Radionice u dnevnom centru za mlade	20
3	Edukativne radionice - Budi muško klubovi u drugim zajednicama.	300
4	Kampanje u zajednicama	260
5	Kampanje (članova društvenih mreža, posjetioci web stranici, mrežama, lajkova i šerovanja).	5 000
6	YouTube pregleda Perpetuum mobile video materijala	5770
7	Dokumentarni film "Moja priča" – broj pregleda.	4200
8	Rad sa djevojkama	100
9	Akademija za političke lidere/ke u BiH.	66
10	Ceremonija dodjele diploma polaznicima 7. generacije Akademije za političke lidere/ke u BiH.	98
11	Studijska posjeta Njemačkoj.	19
12	KORA 2 –Druga Konferencija omladinskog rada.	50
13	Studijska posjeta omladinskom sektoru Republike Srpske iz Srbije, Belgije i Rusije.	15
14	Info dan „Prezentacija programa za mlade na evropskom nivou“.	60
15	NO HATE SPEECH – Stop govoru mržnje na internetu.	200
16	Standardizacija rada omladinskih centara.	200
17	Kampovi i izleti.	43
18	Konferencije.	120

19	Međunarodni seminari	9
20	Savjetovanje za stručno osoblje srednjih škola.	42
21	Obuke.	60
22	Promocija naših izdanja	30
23	Promocija istraživanja o nasilju na sportskim terenima u tri grada (Banja Luka, Prijedor i Doboј).	200
24	Okrugli sto "Kojeg je roda sigurnost?".	50
25	Edukativni program "Srijedom u resursnom".	250
26	Korisnici resursnog centra ustupljenog drugim organizacijama.	200
Ukupan broj		17 515

...još statistike

<p>SAMO U 2013. GODINI:</p> <ul style="list-style-type: none"> Snimljeno i emitovano 6 dokumentarnih filmova i video kreacija o aktivnostima i događajima. 	<ul style="list-style-type: none"> Skoro 6000 pregleda videa i materijala.
<ul style="list-style-type: none"> Razvijeno i aplicirano 19 projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> Perpetuum dobio 3 bebe i jedna „aplicirana“ za 2014. godine.
<ul style="list-style-type: none"> Povezali 13 omladinskih organizacija iz Republike Srske (BiH) i Srbije. 	<ul style="list-style-type: none"> Broj omladinskih lidera/ki koji 7 godina učestvuju u studijskoj posjeti Njemačkoj se popeo na 130 iz 27 gradova i opština u BiH.
<ul style="list-style-type: none"> Okupili vladin i nevladin sektor iz 2 kontinenta u Banjoj Luci, Evropu i Aziju: Belgija, Rusija i Srbija. 	<ul style="list-style-type: none"> Perpetuumovi obišli 11 zemlje: Slovenija, Italija, Njemačka, Moldavija, Pridnjestrovlje, Srbija, Hrvatska, Rumunija, Makedonija, Crna Gora, Portugalija.
<ul style="list-style-type: none"> Ugostili preko 110 različitih gostiju u Resursnom centru. 	<ul style="list-style-type: none"> 18 radionica „Srijedom u resursnom“ na 15 tema.
<ul style="list-style-type: none"> Pohađala 7. generacija Akademije za političke lidere/ke u BiH, a broj akademaca od 2007. godine popeo se na 154, iz 24 različite političke partije iz 37 različitih gradova u BiH. 	<ul style="list-style-type: none"> Angažovan 51 uposlenik, stručnjak, predavač i volonter.
<ul style="list-style-type: none"> 100 gostiju prisustvovalo Ceremoniji dodjele diploma Akademcima generacije 2013. 	<ul style="list-style-type: none"> Već 4. godinu radimo u skladu sa standardima NVO: ISO 9001.
<ul style="list-style-type: none"> Osoblje i akademci 7. generacije bili zaglavljeni 15 časova, zajedno sa 1200 uposlenika i gostiju u Parlamentarnoj skupštini BiH tokom protesta Sarajlja za JMBG, juna mjeseca. 	<ul style="list-style-type: none"> Naše auto je prešlo 24 400 km.
<ul style="list-style-type: none"> Okupili ključne aktere omladinskog sektora iz 4 zemlje regiona na 2. Konferenciji o omladinskog rada: Srbija, Slovenija, Crna Gora i Republike Srpska (BiH). 	<ul style="list-style-type: none"> Uplaćeno 46.000 KM DRŽAVI na imena poreza i doprinosa a podržani smo sa 21.000 KM od Vlade Republike Srpske.
<ul style="list-style-type: none"> Umreženo 11 omladinskih centara u Mrežu omladinskih centara za animiranje razvoj i trening (M.O.C.A.R.T.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ušli smo u 8. godinu slobodnog i aktivnog postojanja.
<ul style="list-style-type: none"> Zadržali rad u 12 Budi muško klubova u gradovima u kojima nije bilo nasilnih demonstracija tokom protesta u BiH. 	<ul style="list-style-type: none"> .
<ul style="list-style-type: none"> Realizovano preko 100 edukativnih radionica. 	
<ul style="list-style-type: none"> Kroz radionice i seminare prošlo 973 učesnika/ce. 	
<ul style="list-style-type: none"> Imali smo preko 2600 lajkova na stranicama društvenih mreža. 	
<ul style="list-style-type: none"> Preko 500 folovera na Triteru. 	
<ul style="list-style-type: none"> Na savjetovanju okupili 42 pedagoga i psihologa iz 41 srednje škole iz 15 lokalnih zajednica banjalučke regije. 	
<ul style="list-style-type: none"> Zajedno sa partnerima iz Srbije, Hrvatske i BiH uključili preko 14 000 mladih u edukacije i kampanje prepoznatljive kao Budi muško. 	
<ul style="list-style-type: none"> Preko 200 ljudi prisustvovalo promociji publikacije o Nasilju na sportskim terenima. 	

PERPETUUM MOBILE TIM

Ilija Trninić
izvršni direktor

Konsultant za društvene i organizacione razvoje i političku edukaciju. Već dugo godina radi na polju međunarodne saradnje i jačanja organizacija civilnog društva. Još od prošlog vijeka je aktivan u lokanim i međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama. Do sada je objavio kao autor i koautor četrnaest naslova koji se tiču programa edukacije i istraživanja u sferi političkih partija, upravljanja projektima, edukacije javnih službenika, organizacionog razvoja i strateškog planiranja. Iskreno i strasno ljubi Istину, Slobodu i Otadžbinu.

Oženjen je Bojanom i ima kćerke Mašu i Dušicu.

Bojana Trninić
projekt menadžerica

Žena, majka, kraljica... Voli da radi i rad pod "pritiskom" je onaj koji izvlači maksimum iz nje. Koristi humor kada god može. Od malih nogu aktivna, bila čak i balerina i odlična skijašica, a kasnije je to preraslo u građanski aktivizam, od izgleda balerine nije nista ostalo, ali zato je aktivna u civilnom sektoru. Spaja nespojivo - studirala psihologiju i ekonomiju, plava i nadprosječno inteligentna (ima papir za to), stiže da bude i dobra menadžerica i majka, tolerantna ali ipak ne želi da prihvati NE, bar kada se posla tiče. Godinama radi na projektu "Budi muško" i konačno počela da vjeruje da će ravnopravnost biti moguća. Nekada.

Bojana Gavrić
finansijska menadžerica

Diplomirala turizam na Prirodno matematičkom fakultetu u Banjoj Luci. Finansijska menadžerica u sektoru za koji ne postoje finansijska pravila i zakoni, daje joj osjećaj nadrealnosti i magije. Prvi dan u Perpetuum uzela bankovne naloge i ostali joj u rukama. Odgovorna, ili bar tako misli. Igra brojki, Mate i Tika su joj uvijek izazov. Ponosna kada iz budžeta sa tri - četiri brojke isplivaju neprocjenjive statistike. Najsrećnija kada je ujutro probude male sivo-zelene oke koje svaki dan imaju drugo ime.

Saša Ostojić
projekt koordinator

Kao grafički dizajner brine se o vizuelnom identitetu organizacije, materijala i publikacija. Završio je medicinsku školu, a grafički dizajn je diplomirao na Univerzitetu Poslovnih Studija u Banjoj Luci. Zbog interesovanja i uključenosti u mnogobrojne životne sfere se često nalazi u "kreativnom haosu", i ponosan je na ideje koje su se razvile iz tog haosa. Od 2007. godine aktivan je na raznim projektima koje realizuje Perpetuum Mobile. Jedan od stvaraoca programa "Budi Muško". Cilj ovog programa je da mladići uzrasta od 13 do 19 godina izgrade stavove i ponašanja kojim doprinose rođnoj ravnopravnosti u društvu, ne birajući i ne prihvatajući nasilno ponašanje! Predstavnik Bosne i Hercegovine u Mreži Muškaraca Lidera koja je kreirana od strane Generalnog Sekretara Ujedinjenih Nacija Ban-ki Moon-a. Vjeruje da je aktivno građanstvo jedini način da se mijenja svijet. Veliki ljubitelj britanskog humora.

Danka Božić
projekt koordinatorica

Student Ekonomskog fakulteta u Banjoj Luci. U Perpetuum Mobile organizaciji je aktivna već šest godina i uživa u svom poslu. Takođe, od 2008. godine je član Rotaract Club-a Banja Luka jer je inspiriše humanost, solidarnost, tolerancija, liderstvo i profesionalna odgovornost. Član je AIESEC studentske organizacije. Njena velika strast je ples.

Aleksandar Slijepčević**projekt asistent**

Edukator za mlade na projektu prevencije nasilja i student ekonomije, ili je možda obrnuto. U svakom slučaju ne voli da sjedi kući i bude lijep već se hvata svakog posla koji mu padne pod ruku. Slobodno vrijeme i dosada mu zbog toga baš i nisu poznati najbolje, valjda.

Ne propušta priliku za putovanja pa makar to bio vikend na nekom selu u BiH, vruće plaže Južne Amerike ili maglovite ravnice Sjeverne Njemačke. Šta god da iskoči: "Eto ga"! Ne voli da govori o sebi, ali definitivno posjeduje osobine kao što su: timski rad, odgovornost, najdužu e-mail adresu i sve to što se inače formalno piše u nekoj biografiji.

Nikolina Talijan**projekt koordinatorica**

Voli da putuje, upoznaje nove kulture, a naročito nove kuhinje. Bilo gdje da se nađe na planeti uvijek je aktivna i doprinosi razvoju zajednice u kojoj boravi. Strastvena je u izučavanju održivog ekonomskog i razvoja uopšte. Vjeruje u snagu pojedinca. Želja joj je baviti se organskim uzgojem voća i povrća. Inspiriše je rad sa posvećenim i odgovornim ljudima.

Jovica Selak**IT menadžer**

U Perpetuumu je aktivan od 2009. godine i kao IT menadžer brine se o tehničkoj podršci tima. Student druge godine Informacionih tehnologija. Diplomirao na odsjeku za praksu. Nadaren u mnogim oblastima, kreativac u duši. Nesuđeni glumac, astronaut i zavodnik. Poštovalec samoga sebe i onih oko njega, pravog prijateljstva, međuljudskog poštovanja, iskrenosti, solidarnosti, prirode, putovanja, astronomije i tehničkih nauka. Po svojoj prirodi je odgovoran, inteligentan, precizan i tačan. Voli muziku i sport, te smatra da je antitalanat za iste. Zagovornik monarhije, pravih porodičnih vrijednosti i zdravih stilova života.

Ivana Kodžo

Oduvijek su je pored škole zanimale i druge stvari. Pohađala je časove plesa, glume, pjevanja... Završila je gimnaziju, opšti smjer, a onda zalutala u pravne nauke, i tu se definitivno pronašla. Trenutno je na osnovnim studijima prava na Univerzitetu u Banjaluci i ima ambicije da upiše master na nekom od univerziteta u Evropi. Vjeruje u aktivizam mladih i neformalno obrazovanje. Volontiranje u Perpetuumu joj mnogo znači, jer imam mogućnost da sazna nove informacije i učestvuje u životu društvene zajednice. Voli ambiciozne, energične, pozitivne i društvene ljude. Voljela bi da putuje i upozna različite kulture. Njen moto je: "Nothing is impossible. The word itself says I'm possible".

Dario Kalamanda**PR organizacije**

e-mail: dario.kalamanda@gmail.com

Radio na radiju i televiziji oko sedam godina. Zanima ga PR i marketing. Od prvog razreda srednje škole aktivan je u nevladinom sektoru. Volontirao u Crvenom Krstu oko 8 godina. Smatra da je humana osoba. Pohađao veliki broj seminara, treninga, konferencijskih zemljopisnih i inostranstvenih poslova i da je stalno u pokretu. Mnogo voli da putuje. Smatra da je neformalno obrazovanje veoma važno za svakog mladog čovjeka, jer dosta utiče na izgradnju njegove ličnosti. Uživa u druženju sa prijateljima.

Srđan Ostojić
projekt asistent

Iznenada se našao u NVO svijetu iako mu se u prvi mah to činilo kao sve osim za njega zavolio je svoj posao i sada sebe jasno vidi tu. Inače voli pravo i prije svega pravdu valjda zato i želi da se zadrži u NVO sektoru i svojim radom pomogne cijelokupnom društvu. Smatra da mu je najveća prednost to što je istrajan i odgovoran ali to često znači i da je tvrdoglav s čim se baš i ne može pohvaliti. Uskoro, iskreno se nada, diplomirani pravnik ali prije svega srećan porodičan čovjek koji najviše cjeni porodicu. Ne voli neiskrene osobe kojih smatra da je danas nažalost i suviše. Perpetuum mobile je za njega postao bijeg iz ustaljenih društvenih aršina koja guše ambiciju pojedinca i ne praštaju uspjeh. U budućnosti želi da postane prepoznat kao pravnik i borac za ljudska prava a prije svega dostojanstvo. Njegovo mišljenje najbolje definiše grafit "Ništa nije Dansko u ovoj truloj državi".

Teodora Ševa

Smatra da zaista uvijek možemo naučiti nešto novo, njen način za to je bio uključivanje u razne vannastavne aktivnosti od kraja osnovne škole. Tako je dobila priliku da stiče nova poznanstva, koja smatra jednim od najbitnijih segmenata života, kao i odlazak na putovanja. Krajem srednje škole se aktivnije uključila u rad u neformalnom obrazovanju, a nada se da će joj u narednih nekoliko godina to postati i najveća okupacija. Trenutno studira na Pravnom fakultetu u Banjoj Luci. Sviranje gitare i muzika uopšte joj čini još jedan bitan dio života.

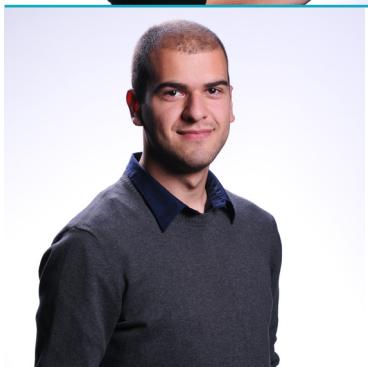
Dragan Adamović

Dragan je volonter praktikant u NVO "Perpetuum Mobile" na poziciji finansijskog asistenta. Dio je kolektiva od juna 2013. godine. Posvećena je i odana osoba koja ne želi da odustane pred prvom preprekom. Motivišu ga lični uspjeh i nestruktuisani izazovi. Sposoban je da se snađe u nesvakodnevnim situacijama. Voli da napreduje u svakom smislu i njeguje bliske odnose sa prijateljima i porodicom. Uvijek gladan informacija, pretežno onih koje većinu drugih ne zanimaju (npr. ko je guverner New Jersey-a). Ljubitelj je egzotičnih životinja i dvije iguane ima za kućne ljubimce.

Snježana Grbić

Studira na Fakultetu političkih nauka u Banjoj Luci. Omladinskim aktivizmom se bavi od prvog razreda srednje škole. Uživa u radu sa djevojkama i mladićima u borbi protiv nasilja. Podržava svaki oblik omladinskog aktivizma. Voli da putuje i upoznaje ljude različitih kultura. Najmlađa je članica našeg tima.

Aleksandar Talijan

Student na Fakultetu političkih nauka u Banjoj Luci. Aktivizmom se bavi duži niz godina i smatra ga, ne samo segmentom, nego stilom života. U tom periodu prošao je razne obuke u domenu omladinske politike, lobiranja, javnog nastupa, timskog rada, upravljanja projektnim ciklusom i druge. Najviše je pažnje posvetio antidiskriminaciji i ljudskim pravima, kao polju na kom želi da djeluje. Ono za šta se zalaže jeste koncept individualnosti svakog pojedinca integrisanog u interkulturnu zajednicu. Kao trener antidiskriminacije, vjeruje u jedinstvenost svakog čovjeka, koji je u stanju da izrazi svoje stavove i zaštiti svoja prava. U našem društvu važno je da se utiče na promjenu svijesti kako bi društvo moglo da ostvari napredak.

Adresa:Peta Kočića 3,
78000 Banja Luka,
Republika Srpska-BiH
Tel/faks: +387 51 30 33 10
e-mail: perpetuum-mobile@blic.net
web: www.pm.rs.ba

